

Zakonodavne aktivnosti

Dubravka Jadro

Poštovani čitatelji,

Ovom prilikom željela bi Vas upoznati s osnovnim odrednicama Zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i sigurnosti izvora ionizirajućeg zračenja koji je Vlada Republike Hrvatske u rujnu ove godine uputila Hrvatskom saboru u zakonsku proceduru u prvom čitanju.

1. Zakonskim prijedlogom se zaštita od ionizirajućeg zračenja u Republici Hrvatskoj usklađuje sa dokumentom Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA) pod nazivom "**Osnovni standardi za zaštitu od ionizirajućih zračenja i sigurnost izvora zračenja**" (BSS), u kojem su detaljno razrađena teorijska i provedbena načela te kriteriji i osnove za izgradnju infrastrukture za provedbu mjera zaštite od ionizirajućeg zračenja kakve bi trebala uspostaviti svaka država.

U skladu s navedenim, Europska unija je propisala da njene članice moraju obvezno ujednačiti razinu zaštite od ionizirajućeg zračenja sukladno preporukama međunarodnih organizacija, a na osnovu **Smjernice Vijeća 96/29/Euroatom** od 13. svibnja 1996. godine i **dodatka toj smjernici 97/43/Euroatom** od 30. lipnja 1997. godine.

Ovim se Zakonom pravna regulativa u Republici Hrvatskoj usklađuje s odgovarajućim propisima Europske unije kojima se utvrđuju osnovni sigurnosni standardi za zaštitu zdravlja radnika i ostalog stanovništva od opasnog djelovanja ionizirajućeg zračenja te za zdravstvenu zaštitu pojedinaca od opasnosti ionizirajućeg zračenja pri medicinskom izlaganju.

2. Zakonskim prijedlogom predviđeno je da se mjerama zaštite od ionizirajućeg zračenja osigurava **provedba načela opravdanosti, optimalizacije i ograničenja te primjena sigurnosnih mjera**.

Dosadašnji propisi određivali su mjere koje imaju za cilj povećanje operativne sigurnosti pri radu s izvorima ionizirajućeg zračenja, sprečavanje okolnosti koje mogu prouzročiti izvanredni događaj i svođenje mogućih posljedica na minimum. Nisu bile predviđene mjere sigurnosti koje treba poduzeti u cilju sprečavanja oštećenja, gubitka, krađe i nedozvoljenog premještaja izvora ionizirajućeg zračenja ili nedozvoljenog pristupa izvoru ionizirajućeg zračenja (**mjere fizičke zaštite**).

Novim Zakonom propisuju se:

Mjere radiološke sigurnosti izvora ionizirajućeg zračenja koje imaju za cilj povećanje operativne sigurnosti pri radu s izvorima ionizirajućeg zračenja, sprečavanje okolnosti koje mogu prouzročiti izvanredni događaj i svođenje mogućih štetnih posljedica na minimum.

Mjere fizičke sigurnosti izvora ionizirajućeg zračenja koje se poduzimaju u cilju sprečavanja oštećenja, gubitka, krađe i nedozvoljenog premještaja izvora ionizirajućeg zračenja ili nedozvoljenog pristupa izvoru ionizirajućeg zračenja.

3. Za razliku od važećeg zakona, ovaj zakonski prijedlog **ne sadrži pojedine brojčane vrijednosti** kao što su maksimalne dopuštene doze kojima smije biti izložen radnik, djelatnosti za koje se pojedini izvor ionizirajućeg zračenja izuzima iz nadzora, vrijednosti prema kojima se klasificira radioaktivni izvor i slično.

Predloženim zakonskim odredbama dana je osnova za njihovu detaljnu razradu i propisivanje podzakonskim propisima (pravilnicima).

Zahvaljujući novim spoznajama na osnovi istraživanja i iskustva iz sve raširenije primjene izvora ionizirajućeg zračenja, mjere zaštite i općeprihvaćeni standardi zaštite od ionizirajućeg zračenja često se mijenjaju u smislu poboljšanja zaštite i bolje organiziranosti za provedbu mjera zaštite u praksi. U posljednjih četrdeset godina uvriježilo se pravilo da se u području zaštite od ionizirajućeg zračenja u nacionalna zakonodavstva kontinuirano ugrađuju nova dostignuća te stručne i znanstvene spoznaje

uobičajene u međunarodnim preporukama i standardima.

Kako bi se olakšalo praćenje promjena, a zbog izbjegavanja dugotrajnog postupka potrebnog za izmjene i dopune zakona, ovim se zakonskim prijedlogom predviđa da se većina detalja stručnog karaktera propiše pravilnicima.

4. Zakonskim prijedlogom na području zaštite od ionizirajućeg zračenja uvodi se sustav kompetentnih tijela.

Podjela nadležnosti i poslova na području zaštite od ionizirajućeg zračenja prisutna je npr. u Belgiji, Finskoj, Velikoj Britaniji, Saveznoj Republici Njemačkoj, Francuskoj, Nizozemskoj, Portugalu, Luksemburgu i SAD-u.

Prema zakonskom prijedlogu upravne poslove na području zaštite od ionizirajućeg zračenja obavljao bi Državni zavod za zaštitu od zračenja.

Upravni nadzor nad provedbom odredbi ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona obavlja ministarstvo nadležno za zdravstvo.

Inspekcijski nadzor nad odredbama ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona provode sanitarni inspektori i granični sanitarni inspektori ministarstva nadležnog za zdravstvo.

5. Predlaže se da Vlada Republike Hrvatske donese Državni plan i program mjera zaštite od ionizirajućeg zračenja te intervenciju u slučaju izvanrednog događaja u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.